

Sygn. akt VU 969/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Marzena Foltyn-Banaszczyk

Protokolant stażysta Iwona Jasińska

po rozpoznaniu w dniu 4 grudnia 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o wyrównanie świadczenia

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 29 lipca 2015 r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 969/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 lipca 2015 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. po rozpatrzeniu wniosku z dnia 3 marca 2015 roku przeliczył rentę wnioskodawcy J. R. od dnia 1 marca 2012 roku, tj. za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek.

Od powyższej decyzji w dniu 1 września 2015 roku złożył odwołanie J. R. wnosząc o wypłatę należnych mu kwot od dnia uprawomocnienia się wyroku z dnia 9 lutego 2006 roku. Nie kwestionował okresów nieskładkowych zaliczonych do stażu pracy.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Podniósł, że po rozpatrzeniu wniosku o przeliczenie renty stwierdził, że decyzją z dnia 9 lutego 2005 roku przyznającą prawo do renty nie doliczył okresu świadczenia rehabilitacyjnego. Zaskarżoną decyzją organ przeliczył świadczenie rentowe i przyznał wyrównanie jej wysokości za 3 lata wstecz, tj. od dnia 1 marca 2012 roku zgodnie z treścią art. 133 ustawy emerytalnej.

Na rozprawie wnioskodawca popierał odwołanie.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Organ rentowy decyzją z dnia 30 kwietnia 2004 roku przyznał wnioskodawcy J. R. urodzonemu w dniu (...) 1955 roku prawo do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 8 marca 2004 roku do dnia 5 czerwca 2004 roku.

(okoliczność bezsporna; dowód: decyzja k. 29 akt rentowych plik I)

W dniu 2 czerwca 2004 roku J. R. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

(dowód; wniosek k. 1 – 2 akt rentowych plik I)

Organ rentowy decyzją z dnia 28 września 2004 roku przyznał wnioskodawcy prawo do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 6 czerwca 2004 roku do dnia 1 stycznia 2005 roku.

(okoliczność bezsporna; dowód: pismo k. 25 akt rentowych plik I)

Z uwagi na podjęcie zatrudnienia przez wnioskodawcę decyzją z dnia 28 października 2004 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy prawa do świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 30 sierpnia 2004 roku do dnia 18 września 2004 roku.

(okoliczność bezsporna; dowód: decyzja k. 22 akt rentowych plik I)

Decyzją z dnia 9 lutego 2005 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. przyznał wnioskodawcy J. R. urodzonemu w dniu (...) prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy. Do stażu pracy organ rentowy zaliczył okres świadczenia rehabilitacyjnego do dnia 5 czerwca 2004 roku. Organ rentowy nie doliczył do stażu pracy okresu pobierania przez wnioskodawcę świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 6 czerwca 2004 roku do dnia 29 sierpnia 2004 roku, od dnia 19 września 2004 roku do dnia 30 września 2004 roku oraz od dnia 1 stycznia 2005 roku do dnia 1 stycznia 2005 roku z uwagi na trwające postępowanie wyjaśniające w ZUS w Ł..

(okoliczność bezsporna; dowód: decyzja k. 11 akt rentowych plik II)

Pismem z dnia 21 lutego 2005 roku organ rentowy (...) Oddział w Ł. poinformował organ rentowy (...) Oddział w T. o okresach za które przyznano wnioskodawcy prawo do świadczenia rehabilitacyjnego, tj. od dnia 6 czerwca 2004 roku do dnia 1 stycznia 2005 roku i za który odmówiono tego prawa, tj. od dnia 30 sierpnia 2004 roku do dnia 18 września 2004 roku. Organ rentowy podał, że wnioskodawca odwołał się od decyzji.

(dowód: pismo k. 30 akt rentowych plik II)

Przy ustalaniu prawa do renty wnioskodawcy za kolejne okresy organ rentowy nie doliczył do stażu pracy okresu pobierania przez wnioskodawcę świadczenia rehabilitacyjnego od dnia 6 czerwca 2004 roku do dnia 29 sierpnia 2004 roku, od dnia 19 września 2004 roku do dnia 30 września 2004 roku oraz od dnia 1 stycznia 2005 roku do dnia 1 stycznia 2005 roku.

(okoliczność bezsporna; dowód: decyzje k. 43, k. 51, k. 60, k. 69, k. 76, k. 78, k. 113 akt rentowych plik II)

W dniu 3 marca 2015 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia rentowego z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych.

(okoliczność bezsporna; dowód: wniosek k. 144- 145 akt rentowych plik II)

Decyzją z dnia 22 kwietnia 2015 roku organ rentowy przeliczył rentę wnioskodawcy z uwzględnieniem okresów zatrudnienia nadając decyzji charakter ostatecznej.

(okoliczność bezsporna; dowód: decyzja k. 152 – 153 akt rentowych plik II)

W dniu 4 maja 2015 roku wnioskodawca zgłosił się do organu rentowego z wnioskiem o wyjaśnienie okresów uwzględnionych do wysokości renty, w tym okresów od dnia 6 czerwca 2004 roku do dnia 28 lutego 2005 roku zgodnie z decyzją z dnia 9 lutego 2005 roku.

(dowód: protokół k. 159 akt rentowych plik II)

Decyzją z dnia 22 maja 2015 roku o przeliczeniu renty organ rentowy doliczył wnioskodawcy okres nieskładkowy od dnia od dnia 6 czerwca 2004 roku do dnia 29 sierpnia 2004 roku, od dnia 19 września 2004 roku do dnia 30 września 2004 roku oraz od dnia 1 stycznia 2005 roku do dnia 1 stycznia 2005 roku.

(okoliczność bezsporna; dowód: decyzja k. 163-164 akt rentowych plik II; pismo k. 165 akt rentowych plik II)

Od decyzji odwołał się wnioskodawca wnosząc o dokonanie wypłaty należnych kwot od uprawomocnienia się wyroku z dnia 9 lutego 2006 roku w sprawie VII Ua 223/05 Sądu Apelacyjnego w Łodzi. Nie kwestionował okresów nieskładkowych wskazanych w decyzji.

(dowód: odwołanie k.171 akt rentowych plik II)

Zaskarżoną decyzją z dnia 29 lipca 2015 roku o podjęciu wypłaty renty organ rentowy po rozpatrzeniu wniosku z dnia 3 marca 2015 roku przeliczył rentę wnioskodawcy J. R. od dnia 1 marca 2012 roku, tj. za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, w którym zgłoszono wniosek.

(dowód: odwołanie k.170 akt rentowych plik II)

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zaskarżona decyzja organu rentowego była prawidłowa i odpowiadała prawu.

Okoliczności sprawy były niesporne. Istota sporu sprowadzała się do interpretacji prawnej przepisów dotyczących okresu, za który wstecz wnioskodawca ma prawo otrzymać wyrównanie wysokości świadczenia niewypłaconego lub zaniżonego na skutek błędu organu rentowego.

Zgodnie z treścią art. 133 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2013 roku, poz.1440 z późn.zm.) w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;
- 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że w decyzji z dnia 9 lutego 2005 roku pozwany nie zaliczył wnioskodawcy do okresu zatrudnienia okresu pobierania przez wnioskodawcę w bezspornie ustalonych okresach świadczenia rehabilitacyjnego. W toku postępowania przed organem rentowym pozwany nie ustalił tej okoliczności i nie pozyskał informacji w tym zakresie z (...) Oddział w Ł.. Zatem również w kolejnych decyzjach okresy te błędnie nie zostały zaliczone do okresów nieskładkowych wnioskodawcy, od czego zależała wysokość przyznanej wnioskodawcy renty. Okoliczności te były niesporne. Organ rentowy nie kwestionował również swojej odpowiedzialności w tym zakresie zgodnie z art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy.

W sprawie spór sprowadzał się do interpretacji art. 133 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy co do okresu, za który wnioskodawca może żądać zapłaty wyrównania świadczenia rentowego, które na skutek błędu organu rentowego wnioskodawca pobierał w niższej wysokości. Kwestia sporna sprowadzała się zatem do ustalenia, czy prawo do wyrównania renty przysługuje wnioskodawcy od dnia 9 lutego 2006 roku, tj. od dnia prawomocnego ustalenia okresów pobierania świadczenia rehabilitacyjnego przez organ rentowy, czy za okres 3 lat licząc wstecz od dnia złożenia wniosku przez wnioskodawcę w dniu 3 marca 2015 roku o przeliczenie świadczenia rentowego, tj. od dnia 1 marca 2012 roku.

Zgodnie z ogólną zasadą wyrażoną w art. 133 ust. 1 powołanej ustawy w razie ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się poczynając od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek. Zgodnie z przytoczonym przepisem wyrównanie świadczenia winno zatem nastąpić od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu. Powyższe jest skorelowane z zasadą uregulowaną w art. 129 ustawy, zgodnie z którym świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. W związku z tym zasadzie przyznawania świadczeń w treści art. 133 ustawy odpowiada w ust. 1 jego pkt 1.

W takiej sytuacji można i należy uznać przepis art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy za wyjątek od reguły. Wyjątki zaś, co uznaje się za zasadę wykładni prawa, nie podlegają wykładni rozszerzającej. (por. wyrok SA w Łodzi z dnia 18 maja 2015 roku, IIIAUa 918/14, LEX).

Tylko zatem w przypadku, gdy odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego świadczenia wypłaca się za okres 3 lat poprzedzających miesiąc zgłoszenia wniosku. Jednocześnie przepisy ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wprowadziły zasadę wyrównywania świadczeń niewypłaconych lub zaniżonych na skutek błędu organu rentowego maksymalnie za trzy lata wstecz, co jednoznacznie wynika z treści art. 133 ust. 1 pkt 2 ustawy. Artykuł 133 nie wyłącza przy tym ograniczenia czasu wypłaty świadczeń nawet w sytuacjach, gdy błąd organu rentowego jest wynikiem zawinienia jego pracownika. Powołany przepis nie daje również żadnej podstawy prawnej do przyznania podwyższonych świadczeń od daty powstania prawa do nich, jeżeli prawo powstało wcześniej niż trzy lata przed zgłoszeniem wniosku, nawet w przypadku jeżeli niezrealizowanie tego było następstwem błędu organu rentowego. Użyte w tym przepisie określenie błąd organu rentowego obejmuje wszystkie sytuacje, w których organ rentowy miał podstawy do przyznania podwyższonego świadczenia lecz z przyczyn leżących po jego stronie tego nie uczynił.

W wyroku z dnia 19 lutego 2002 roku, sygn. II UKN 116/01 (LEX) Sąd Najwyższy wprost uznał, że przepis ten nie wyłącza ograniczenia czasu wypłaty świadczeń nawet w sytuacjach, gdy błąd organu rentowego jest wynikiem zawinienia jego pracownika. Określony w nim trzyletni okres nawiązuje do okresów przedawnienia roszczeń o świadczenia powtarzające (art. 118 k.c.) i roszczeń z tytułu czynów niedozwolonych (art. 442 § 1 k.c.), które to okresy są także trzyletnie. Powołany przepis reguluje zatem swoistego rodzaju "przedawnienie" wypłaty świadczeń. Wynika z niego, że nawet zawinione działanie organu rentowego, które w swej konsekwencji prowadzić może także do pozbawienia uprawnionego części lub całości świadczenia, nie powoduje powstania obowiązku jego wypłaty za cały okres pokrzywdzenia ubezpieczonego, nawet jeżeli okres pokrzywdzenia jest dłuższy niż trzy lata. (tak też por. wyroku SA w Gdańsku z dnia 24 czerwca 2014 roku, IIIAUa 756/14, LEX, w Poznaniu z dnia 12 marca 2015 roku, III AUa 883/14, LEX).

Odnosząc powyższe rozważania do przedmiotowej sprawy, stwierdzić należy, iż wnioskodawca z wnioskiem o ustalenie wysokości świadczenia rentowego z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych wystąpił w dniu 3 marca 2015 roku.

W ocenie Sądu Okręgowego zasadne było zatem przyznanie wnioskodawcy przez organ rentowy wyrównania świadczenia rentowego za okres 3 lat poprzedzających datę złożenia przez wnioskodawcę przedmiotowego wniosku, a nie za cały okres pobierania przez wnioskodawcę renty w zaniżonej wysokości od chwili prawomocnego ustalenia okresów, w którym wnioskodawcy przysługiwało prawo do pobierania świadczenia rehabilitacyjnego. Okoliczność, iż organ rentowy miał możliwość wcześniejszego dokonania zaliczenia tego okresu do okresów nieskładkowych, nie ma wpływu na uprawnienia wnioskodawcy. Z uwagi bowiem na takie zawinienie organu rentowego i tylko z uwagi na stwierdzone zawinienie, wnioskodawcy przysługuje prawo do wypłaty wyrównania świadczenia rentowego, jednakże wyłącznie za okres nie dłuższy niż 3 lata wstecz od dnia złożenia wniosku w tym przedmiocie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., orzekł jak w sentencji wyroku.